

28.03.2022

Tuusulan kunta, Kaavoitus
Lustman Vili
PL 60
04301 Tuusula

Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunto Mattila II (kaava nro 3648) osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

HEL 2022-002502 T 10 03 01

Tuusulan kunta on pyytänyt Keski-Uudenmaan alueelliselta vastuumuseolta lausuntoa Mattila II alueen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Museo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristöjen ja maiseman, sekä arkeologian vaalimisen näkökulmasta ja lausuu kantanaan seuraavaa.

Asemakaava sijoittuu Hyrylän keskustan koillispuolelle, Mattilan asuinalueen tuntumaan. Alue käsittää Mattilan asuinalueen lounaisreunan, ns. Saksan alueen peltoalueita, sekä yksittäisiä rakennettuja kortteleita ja asuinalueita rajaavia metsäalueita. Asemakaavan tavoitteena on pientaloalueen laajentaminen. Alue sijaitsee liikenteellisesti sekä sijaintinsa puolesta otollisella alueella, lähellä Hyrylän, sekä Keravan palveluita. Aluetta suunnitellaan pientalovaltaisena, mutta tiiviinä asuinalueena.

Kaavatyön aikana selvitetään keinoja liittää uusi asuinalue olevaan yhdyskuntarakenteeseen kestäväällä ja viihtyisällä tavalla alueen maise-malliset ja ekologiset piirteet huomioiden, sekä vastaamaan koillis-Hyrylän tulevaisuuden maankäytön tarpeisiin.

Suunnittelualue sisältää Tuusulantien (mt 11610) tiealueen Mahlamäentien ja Suotien välissä. Tarkoitus on muuttaa tiealue maantiestä katualueeksi ja parantaa tien turvallisuutta ja liikenteen sujuvuutta Tuusulan Kirkonkylän koulun alueella. ELY:n kanssa on tehty suunnittelu-sopimus, jossa on sovittu tavoitteesta muuttaa koko Tuusulantie kunnan katualueeksi.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman alueen rajausta on alustava ja lopullisen asemakaavan rajausta tarkentuu, sekä supistuu suunnittelun edetessä. OAS-tarkastelualue sijoittuu Mattilan asuinalueen itä- ja lou-

28.03.2022

naispuolelle. Alue käsittää kunnan omistamat pelto- ja metsäalueet, yksityisomisteisia Mattilan asuinalueeseen rajautuvia asemakaavoittamattomia alueita sekä osan Tuusulantien tiealueesta, jonka kevyen liikenteen ratkaisuja tarkastellaan kaavatyön aikana. Suunnittelualue sisältää myös Suotien länsipuoliset korttelit, joiden liikenneratkaisujen kehittämisen tarvetta tarkastellaan kaavatyön aikana etenkin Jalavatien ja Tuusulantien linjauksen osalta.

Tuusulan yleiskaava 2040 ehdotus II:n mukaan OAS-alue sijoittuu pääasiassa asuinalueeksi kaavoitettavalla alueella. Alueen pohjoispuoli on omakotitalo-valtaista asuinalueita (AO) ja alueen eteläpuoli on tiivistä pientalovaltaista asuinalueita (AP). Joitakin osia alueen olevista metsäalueista on merkitty säilytettävän virkistysalueina (V).

Rakennettu kulttuuriympäristö

Mattilan alue on muodostettu Gustavelundin pelloista sodanjälkeisen maanlunastuslain nojalla. Ensimmäiset rintamamiestalot nousivat pelloille ja metsiin 1945-47. Vanhemman rakennuskannan joukkoon on noussut runsaasti uutta, etupäässä 1980-luvulta eteenpäin. Tuusulan kulttuurimaisema ja rakennuskanta selvityksessä Mattila on 2 luokan aluekohde.

Alustava kaavarajaus sisällyttää muutamia jälleenrakennusajan kohteita Suotien lounaispuolella, mutta nämä eivät muodosta sellaista hallittua ympäristökokonaisuutta, että edellyttäisivät yksilöityjä suojelumerkintöjä.

Kaava-alueen luoteisreuna rajautuu Kirkonkylän Saksan tilakeskuksen kulttuuriympäristökokonaisuuteen. Tilakeskus on siirretty nykyiselle tontilleen Tuusulantien varteen vuonna 1855. Kuten OAS-selostuksessa mainitaan, uuden asuinalueen liittäminen olevaan yhdyskuntarakentamiseen kestäväällä tavalla alueen maisemalliset piirteet huomioiden on tärkeää, ja nimenomaan Saksan peltoalueelle sijoitettavan täydennysrakentamisen tulee huomioida maisemallisesti riittävän suuri etäisyys tilakeskukseen. Lisäksi täydennysrakentamisen reuna-alueen pehmentämistä kokonaisuutensa tulee tutkia esim. istutusjärjestelyin.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Tuusulan alueen esihistoriallisen ajan kiinteät muinaisjäänneet on inventoinut viimeksi maastossa 2006 Museoviraston tutkija Kirsi Luoto. Koko kaupunkia käsittelevässä inventoinnissa ei nykyisen Mattila II:n asemakaavan suunnittelualueen kohdalta tehty havaintoja. Tutkimusmenetelmät ovat kuitenkin 16:n vuoden aikana kehittyneet ja tietämys arkeologisen aineiston säilyvyydestä on lisääntynyt.

28.03.2022

Mattila II:n kaavan suunnittelualueella on maastonkohtia, joissa on mahdollinen arkeologinen potentiaali. Alue on ollut mesoliittisen kivikauden varhaisvaiheen aikana, noin 7500–7200 vuotta ennen ajanlaskun alkua salmi, joka on yhdistänyt kaksi silloista sisämaahan työntynyt lahtea toisiinsa, jotka ovat sijainneet nykyisen Tuusulanjäven ja Keravan jokilaaksojen kohdilla. Merenpinta on tuolloin ollut noin 42 m nykyistä tasoaan korkeammalla.

Esihistoriallisen salmen rantamilta on tehty seuraavia kivikautisia esine löytöjä: Kivikirves löytöpaikasta Krapa (tunnus muinaisjäännösrekisterissä 1000005898) ja useita kivitaltoja nykyisin poistetusta kiinteästä muinaisjäännöksestä Rajamäentie 35-37 (1000002308). Salmen suusta 1,5 km itään sijaitsee samalla muinaisen rantaviivan korkeudella Keravan puolella Pisinmäen kivikautinen laaja asuinpaikka sekä useita kivikauden esineiden löytöpaikkoja.

Muinaisen salmen poikki on kulkenut mesoliittisella kivikaudella harjanne nykyisen Kannistonmäen kohdalla Suorannantien 21:n kohdalle. Nykyisellä peltoalueella olevassa hiesumaassa saattaa olla jälkiä muinaisesta ihmisen toiminnasta. Muinaisen harjanteen poikki on kulkenut Hirsitien kohdalla kapea salmi, jonka ympärille on kohonnut myöhemmin pientaloalue, josta arkeologisia havaintoja tuskin enää voidaan tehdä.

Suunnittelualueella, nykyisen Multatien lounaispuolella sijaitsee rahkaturveperäinen maa-alue. Rahkaturvealueella on tehty vanhojen ilmakuvioiden ja karttatietojen perusteella turpeenottoa viimeistään 1930-luvulta lähtien aina 1970-luvulle saakka. Turpeenottoa on tehty etenkin alueen länsiosissa. Alueen koillisosassa on Multatie 24 ja 26:n kohdalle rakennettu taloja. Rahkaturvealueella voi olla jäljellä kuitenkin vielä kajoamattomia kohtia.

Mattilan rahkaturvealueen kohdalla on ollut kivikaudella salmen keskellä sijaitseva saari, jonka laajuus on ollut noin 7 hehtaaria. Alueella on arkeologista potentiaalia sijaintinsa ja maaperänsä perusteella. Rahkaturve voi hapettomana maakerroksena säilöä tuhansien vuosien takaa orgaanisia materiaaleja kuten puuta, tuhta, nahkaa ym. Suomen maaperä on soita lukuun ottamatta yleensä hapanta, jonka takia edellä mainitut orgaaniset materiaalit muinaisilta ajoilta ovat tuhoutuneet. Viime aikoina on Suomen suomaastojen hapettomia turvekerroksia alettu tutkimaan arkeologisin menetelmin ja niistä on tehty merkittäviä esine löytöjä.

Edellä mainittujen seikkojen perusteella Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo katsoo, että Kannistonmäen pohjoisen ja koillisen puolei-

28.03.2022

silla rinteillä ja peltoalueilla sekä Multatien lounaan puoleisella rakaturvealueella on tehtävä arkeologiset koetutkimukset mahdollisten kiinteiden muinaisjäännösten toteamiseksi ja niiden laajuuden määrittelymiseksi. Tutkimuskustannuksista vastaa kaavoitushankkeen teettävä. Mikäli asemakaavan suunnittelualueelta havaitaan tutkimuksessa muinaisjäännöksiä, on välittömästi käynnistettävä muinaismuistolain 13. §:n mukainen neuvottelu, jossa käsitellään mahdollisuutta muinaisjäännöksen poistamiseen riittävien tutkimusten jälkeen. Neuvottelusta laaditaan muistio. Neuvottelussa tulee olla mukana Museovirasto, Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo, Tuusulan kaupunki sekä maanomistajat.

Lisätiedot

Juha Vuorinen, tutkija, puhelin: 310 36940
juha.h.vuorinen(a)hel.fi

Kulttuuriympäristötiimi, kulttuuriympäristöpäällikkö

Helsingin kaupunki
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristötiimi,
kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

5 (5)

28.03.2022

Johanna Björkman
ts. kulttuuriympäristöpäällikkö

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Postiosoite
PL 17401
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 16
Helsinki 17

Puhelin
+358 9 310 1060
Faksi
+358 9 310 36664

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
fi0680001200062637
Alv.nro
fi02012566